

**Vinka Uzelac, Jurka Lepičnik-Vodopivec
i Dunja Anđić**
**DJECA – ODGOJ I OBRAZOVANJE –
ODRŽIVI RAZVOJ, U potrazi za novim
perspektivama razvoja odgoja i
obrazovanja djece za održivi razvoj**
Zagreb, Golden marketing, 2014., 180
str.

Sveučilište u Rijeci objavilo je 2014. godine udžbenik pod nazivom Djeca – odgoj i obrazovanje – održivi razvoj s podnaslovom U potrazi za novim perspektivama razvoja odgoja i obrazovanja djece za održivi razvoj, autorica Vinke Uzelac, Jurke Lepičnik-Vodopivec i Dunje Anđić. Urednik je Omer Rak. Udžbenik je napisan na hrvatskom jeziku i sadrži 180 stranica, a ilustriran je dječjim radovima koji su nastali na satovima vježbi studenata iz nastavnog kolegija Metodike likovne kulture pri Učiteljskom fakultetu u Rijeci i Pedagoškom fakultetu u Mariboru.

Udžbenik je tematski strukturiran te uz predgovor, popis literature i životopise autorica sadrži četiri poglavlja u kojima se rasvjetljavaju razne odgojno-obrazovne si-

tuacije i pitanja razvoja osjetljivosti djece/učenika za održivi razvoj u sklopu postojećih elemenata predškolskog i osnovnoškolskog kurikulumu. Osnovna polazišta pri izradi udžbenika, prema riječima samih autorica, dijelom čine prijašnji radovi autorica, a dijelom je rukopis izrastao na osnovi radioničkog rada prof. dr. sc. V. Uzelac s odgojiteljima i učiteljima u Republici Hrvatskoj i Sloveniji od 1990. do objave udžbenika. U udžbeniku se naglašava i obrazlaže potreba za osmišljavanjem dugoročnijeg i sustavnijeg pristupa odgoju i obrazovanju djece/učenika za održivi razvoj temeljenog na vrijednostima poštivanja života i zdravog življenja, poštivanju ljudskih prava, demokracije, međugeneracijske jednakosti i solidarnosti, jednakosti među vrstama, biorazličitosti, te vrijednost prosvijećenog života. Autorice posebno ističu kako pojmu održivog razvoja pristupaju interdisciplinarno, pritom misleći na prirodni okoliš, društveni život i ekonomski razvitak koje promatraju u međuzavisnosti koja doprinosi održivosti i kvaliteti ljudskog života. Udžbenik sadržava primjere o tome kako poticati integralni pristup održivu razvoju, no s druge strane donosi i smjernice kako očuvati specifičnosti svakog pojedinog predmeta te unutar njega poticati djecu/učenike na sudjelovanje u izazovima održivosti.

Slijedi prikaz po poglavljima.

Prvo poglavlje, Uvod u temeljna pitanja odgoja i obrazovanja za održivi razvoj, sadržava sljedeće naslove: Izazovi – odgovornosti – očekivanja; Uvjeti i pretpostavke ranog razvoja osjetljivosti djece/učenika za održivi razvoj; Sadržajno određenje odgoja i obrazovanja djece/učenika za održivi razvoj; Aktivnosti u odgoju i obrazovanju djece za održivi razvoj; Oblici govornog izražavanja u funkciji odgoja i obrazovanja/ pristup odgoju i obrazovanju za održivi razvoj. Osim teorijskih polazišta vezanih uz navedene pojmove, ovo poglavlje donosi i niz uputa i pitanja odgojiteljima i učiteljima koje ih vode i potiču na promišljanje u otkrivanju i određivanju konteksta aktivnosti u području odgoja i obrazovanja za održivi razvoj.

Drugo poglavlje, Odgojno-obrazovne pogodnosti u promicanju razvoja osjetljivosti djece/učenika za održivi razvoj, donosi

naslove: Pogled na važnije svjetske/međunarodne dane/datume; Pregled na odgojno-obrazovna područja i nastavne predmete u Hrvatskoj, te naslov Pogled na odgojno obrazovna područja i nastavne predmete u Republici Sloveniji. Ovo poglavlje, osim analize odgojno-obrazovnih područja i nastavnih predmeta obzirom na sadržaje, aktivnosti i mogućnosti promoviranja koncepta održivosti u njima, upućuje i na neke druge odgojno-obrazovne pristupe koji potiču održivi razvoj (poput integriranog pristupa), te na taj način obogaćuju koncept održivosti unutar odgojno-obrazovnih institucija. Odgojitelji i nastavnici u ovom poglavlju mogu pronaći vrijedne upotrebljive ideje kojima mogu poticati razvoj osjetljivosti i svijesti djece/učenika za održivu budućnost.

Treće poglavlje, Metodčki obrisi i sugestije u odgojno-obrazovnu radu s djecom/učenicima za održivi razvoj, sadržava naslove: Primjeri igara/aktivnosti pri izboru integrirane teme ŠUMA; Primjeri igara/aktivnosti pri izboru integrirane teme HRANA; Primjeri igara/aktivnosti pri izboru integrirane teme VODA; te naslov Sugestije pri korištenju modela problemsko istraživačkog učenja. Kao što je vidljivo i iz samih naslova, poglavlje donosi konkretne primjere i metodičke upute za igre/aktivnosti vezane uz određene odgojno-obrazovne sadržaje.

Četvrto poglavlje, Sadržajne dispozicije predavanja (radionice) za odgojitelje i učitelje o održivu razvoju, donosi naslove: Različiti tipovi odgoja i obrazovanja za okoliš i promicanje održiva razvoja; Elementi obrazovanja odgojitelja/učitelja za održivi razvoj; Održivi razvoj u kontekstu cjeloživotnog učenja; Dimenzije i elementi predškolskog kurikuluma koji omogućuju odgoj i obrazovanje za održivi razvoj. Posljednje poglavlje naglašava potrebu promjena u odgojno-obrazovnom sustavu obzirom na područje odgoja i obrazovanja za okoliš, autorice prepoznaju probleme sporog i inertnog sustava, nedovoljno pripremljenih odgojno-obrazovnih djelatnika za odgoj/obrazovanje o održivu razvoju, potrebu obrazovanja odgojitelja i učitelja u tom području te donose primjer radionice za učitelje.

Zaključno, udžbenik Djeca – odgoj i obrazovanje – održivi razvoj, na sustavan

način čitatelju pruža dobra teorijska objašnjenja pojedinih pojmova o održivom razvoju, uvodi u aktualnu problematiku održivosti te donosi vrijedne primjere odgojno-obrazovnih situacija, aktivnosti i metodičkih uputa za rad odgojitelja i učitelja u odgoju i obrazovanju djece/učenika za održivi razvoj. Zbog svoje preglednosti, obrade aktualne i nedovoljno problematizirane tematike u hrvatskom odgojno-obrazovnom sustavu, ali i praktične primjenjivosti, udžbenik predstavlja vrijedan doprinos kurikulumskom promišljanju područja održivog razvoja unutar pojedinih nastavnih predmeta i kao međupredmetne teme te odgojiteljima i učiteljima daje smjernice za osmišljavanje dugoročnijeg pristupa odgoju i obrazovanju za održivi razvoj.

doc. dr. sc. Renata Jukić
Filozofski fakultet, Osijek